

Deregulering beoordeling arbeidsrelaties

De afschaffing van de VAR krijgt steeds meer vorm. Het wetsvoorstel deregulering beoordeling arbeidsrelaties is inmiddels in behandeling bij de Eerste Kamer.

De staatssecretaris heeft in antwoord op vragen uit de Eerste Kamer nog eens in klare taal uitgelegd waarom de VAR moet worden afgeschaft. Een regeling die zich niet laat handhaven, moet worden aangepast of afschaft. Aanpassen zit er niet meer in; door de systeemfout in de VAR kan deze nooit onderdeel van de oplossing zijn, aldus de staatssecretaris.

De staatssecretaris lijkt te suggereren dat met modelovereenkomsten alle problemen verleden tijd zijn. Dat geldt in ieder geval voor de handhaving. Is het met de VAR zo dat oneigenlijk gebruik zich moeilijk laat bewijzen, bij de modelovereenkomsten is het credo: afwijken op eigen risico.

De staatssecretaris stelt dat partijen die hun overeenkomst baseren op een goedgekeurde modelovereenkomst zich geen zorgen hoeven te maken. In theorie is dat juist. Maar wie gaat modelovereenkomsten letterlijk hanteren? De vraag is welke afwijkingen wel en welke niet getolereerd worden. Of wordt iedereen in

‘Bij de modelovereenkomsten is het credo: afwijken op eigen risico’

een keurslijf geduwd dat niemand echt past? Het gaat immers om *modelovereenkomsten*. Een model kan nooit klakkeloos worden overgenomen, maar moet per definitie worden aangepast aan de omstandigheden van het geval. Dat brancheorganisaties betrokken zijn bij de totstandkoming van de modelovereenkomsten laat onverlet dat het nog steeds om confectie en niet om maatwerk gaat. De vraag is ook hoe de Belastingdienst niet-aanvaardbare afwijkingen van de modelovereenkomsten denkt te screenen. Net als bij de VAR gaat het immers om massale aantallen.

En stel dat partijen wel een modelovereenkomst hanteren, maar dat de Belastingdienst dat dan toch niet geloofwaardig vindt? Dat laatste is verre van denkbeeldig. Er zijn in de praktijk genoeg situaties waarin partijen zich bedienen van modelcontracten en de Belastingdienst meent dat de overeenkomst realiteitsgehalte mist. Denk bijvoorbeeld aan huurcontracten bij onderhuursituaties (huurtoeslag) of leenovereenkomsten tussen dga en bv. Iedere adviseur heeft wel een voorbeeld van dergelijke contracten. En brancheorganisaties of Kamer van Koophandel stellen ze graag ter beschikking van ondernemend Nederland.

De gemeenschappelijke noemer van al die gevallen – en dat is bij het ‘voorschrijven’ van modelovereenkomsten voor arbeidsrelaties niet anders – is dat bij de overheid kennelijk het idee leeft dat betrokkenen onder één hoedje spelen om de fiscus pootje te lichten. Conclusie: niet de overeenkomst is het probleem – papier is geduldig – maar de vraag of partijen wel doen wat ze zeggen. Dus toch weer schijnzekerheid?

Het inmiddels ingeburgerde gebruik van de term ‘schijnzelfstandige’ voorspelt wat dat betreft niet veel goeds. Dergelijke gedachten leiden vroeg of laat tot een *self fulfilling prophecy* en maken iedere opdrachtnemer en opdrachtgever tot een potentiële fraudeur.

Bron: EK 34036, Nota naar aanleiding van het verslag 21 oktober 2015.

▶ Het aantal mensen dat buiten dienstbetrekking een inkomen verdient, is de laatste jaren exponentieel gestegen. En daarmee ook het aantal gevallen van gebruik waar de regeling niet voor bedoeld was. Misschien is over vijftig jaar wel de conclusie dat de VAR zo gek nog niet was, maar dat niemand kon voorzien dat de arbeidsmarkt zo snel veranderde. Het lijkt vooral de massaliteit van het gebruik van de VAR te zijn dat de regeling onbeheersbaar maakt. Dat achterliggende probleem wordt niet opgelost met modelcontracten. ◀